

Als er één aspect is waarmee logopedisten door iedereen geassocieerd worden, dan is het wel de behandeling van **uitspraakproblemen**. In deze nieuwsbrief gaan we hierop wat dieper in. Welke zijn de belangrijke stappen in de spraakontwikkeling? Wat zijn de meest voorkomende fouten? Wanneer moeten die logopedisch onderzocht en behandeld worden? Verder ook bijzondere aandacht voor een veel voorkomende uitspraakstoornis waarvan zowel diagnose als therapie wat complexer zijn : **tussentands lispelen** en tot slot wat aandacht voor **de dag van stem**.

Belangrijke stappen in de spraakontwikkeling

4,5 – 5 jaar: 75% van de kinderen spreken alle klanken goed uit
5 – 6 jaar: 90% van de kinderen spreken alle klanken goed uit

Meest voorkomende fouten

- niet of foutief uitspreken van de klanken s, z, en r
- t/k verwarring
- verwarring stemhebbend- stemloos waarbij B klinkt als P, D als T, Z als S en V als F
bijvoorbeeld : “Juf, ik hep mij foet pijn getaan.” “Tie kapouter noemt Kweppel.”
- weglaten van een medeklinker in medeklinkerverbindingen (vb. bloem = “boem”; glas = “las”....)

Soms complex!

Articulatiestoornissen kunnen geïsoleerd voorkomen maar ook als onderdeel van een globale taalachterstand, een foutief slikgedrag of meer complexe taalproblemen als dysfasie of dyspraxie.

Wanneer doorverwijzen?

Vanaf een tweede kleuterklas is het ALTIJD ZINVOL om kinderen met (een vermoeden van) uitspraakproblemen door te verwijzen naar een logopedist. Die gaat vooreerst na of er in de **voorgeschiedenis** van het kind elementen zijn die de uitspraakproblemen mee kunnen veroorzaken of in stand houden: gehoorproblemen, andere medische problemen, sociale of psychologische problemen, afwijkingen of beperkt functioneren van tong, lippen, gehemelte, ...

Een grondig logopedisch onderzoek bepaalt de verder te volgen strategie.

Behandelen?

Soms volstaat passief afwachten of kunnen gerichte tips voor thuis of op school volstaan voor een goede evolutie.

Soms is uitgebreider onderzoek en logopedische therapie wenselijk.

Besluit

Vanaf 3,6 – 4 jaar is doorverwijzen voor *onderzoek* van uitspraakproblemen steeds zinvol, ook al is logopedische *therapie* voor sommige problemen dan nog niet altijd nodig en volstaan tips voor ouders, begeleiders en kleuterjuf. Soms is vroeg behandelen WEL aangewezen.

Tussentands of tegentands lispelen

Wanneer een kind bij de uitspraak van de klanken s en z de tong tussen de snijtanden brengt of tegen de snijtanden aandrukt ontstaat bijna steeds een afwijkend, onscherp geluid dat "lispelen" genoemd wordt.

Mogelijke oorzaken:

- nabootsing
- duimzuigen, waarbij het gehemelte omhoog en de snijtanden vooruit kunnen geduwd worden.
- verkeerd slikken (tongpersen, waarbij bij elke slikbeweging de tong vooruitschiet en zo druk uitoefent op de tanden) Weet dat we ruim 3000 keer per dag slikken!
- gehoorvermindering
- psychologische factoren zoals (onbewust) klein willen blijven en zo wat extra aandacht opeisen. Dit zien we geregeld na de geboorte van een broertje of zusje.
- gebitsafwijkingen

Logopedisch onderzoek:

Uit een logopedisch onderzoek aangevuld met een aantal vragen voor de ouders, kan de logopedist bepalen of er een kans is op spontane verbetering. Soms is echter professionele hulp nodig.

Mogelijkheden voor logopedische therapie:

1. Voor aanvang 1ste leerjaar indien het kind schoolrijp is, nog geen ontbrekende snijtanden heeft en niet foutief slikt ("tongpersen"), duimt of mondademt.
2. Omstreeks 2de leerjaar, wanneer de snijtanden van het blijvend gebit aanwezig zijn en wanneer het kind niet foutief slikt, duimt of mondademt.
3. Vanaf ongeveer 10 jaar in combinatie met sliktherapie (+ soms orthodontische therapie) en/of afleren van het duimen en het mondademen.

Duur van de behandeling is afhankelijk van o.a.:

- Regelmaat van de therapiebeurten
- leeftijd van het kind
- inzet en inzicht van het kind
- medewerking van ouders (en leerkracht)
- ernst van de problemen (therapie duurt langer wanneer er duimzuigen of foutief slikgedrag is)
- relatie tussen kind en logopedist
- ervaring van de logopedist

Internationale dag van de stem : de rol van de logopedist

Elk jaar wordt op 16 april wereldwijd 'De dag van de stem' gevierd. Wij vermeldden dit reeds in onze vorige nieuwsbrief.

Wie al eens even zonder stem zat beseft ten volle de waarde van een gezonde en goed functionerende stem. De stem is ook een instrument dat onze gevoelens en algemene toestand vlug weerspiegelt: "Zo je stemming, zo je stem!" is een gekende en zeer correcte uitdrukking.

Heel wat kinderen zijn regelmatig hees. Vaak is dit onschuldig, maar zeker niet altijd. Bij langdurige heesheid, langer dan 3 weken, kan dit leiden tot veranderingen aan de stembanden die soms een chirurgische ingreep noodzakelijk maken.

Ook mensen met een spreekberoep, en zeker leerkrachten ontwikkelen frequent stemklachten.

Een degelijk logopedisch onderzoek, meestal aangevuld met een onderzoek bij de neus- keel-oorarts, geeft aanleiding tot een snelle en efficiënte aanpak en kan zo veel leed besparen.

Wenst u de mailversie van onze maandelijkse nieuwsbrief niet langer te ontvangen, mail dan naar pittery@evonet.be

Interesse in vorige exemplaren? U vindt deze terug op www.dienstvoorlogopedie.be, nieuwsbrief, archief.

Kent u collega's, vrienden, familieleden, ... die mogelijks ook in onze nieuwsbrief geïnteresseerd zijn? Bezorg ons hun e-mailadres en wij sturen hen enkele exemplaren met wat toelichting en uw aanbeveling, waarna zij kunnen kiezen om zich in te schrijven.